

SOLIN

Objavljena etnomuzikološka studija *U istok zvizdu vidismo*, s kolendarskim napjevima srednje Dalmacije, autora dr. sc. Jerka Martinića

Kolend(r)anje u brojnim mjestima srednje Dalmacije, kao i u nekim drugim područjima Hrvatske, od davnina – a negdje i u vremenu današnjice – označava »nazivanje« kolend(r)om nadolazećega, svečanog dana. Obično je ta tradicija bila prisutna tijekom božićnih dana, kad su manje ili veće grupe pjevača u večernjim satima išle od kuće do kuće. Pohodili su pritom redovito (i najčešće) pojedine, bolje stojeće sumještane, izražavajući im svojom pjesmom dobre želje.

Netom prije proslave svetkovine Božića 2015. godine Dom kulture »Zvonimir« kao svoju 105. knjigu objavio je etnomuzikološku studiju *U istok zvizdu vidismo*, djelo dr. sc. Jerka Martinića. Autor je u njoj iznio spoznaje o 106 kolendarskih napjeva iz srednje Dalmacije koje je (većinu) svojedobno snimio, a nešto kasnije transkribirao, dopunio i analizirao, zaokruživši sve konačnom sintezom na kraju izlaganja. Zastupljena su sljedeće mjesta: Krilo – Jesenice, Stobreč, Veli Varoš, Klis, Solin, Kaštel Lukšić, Trogir, Sridnje Selo, Supetar, Nerežišća, Škrip, Pražnica, Postira, Bol, Novo Selo, Selca, Pučišća, Ložišća, Milna, Stari Grad, Hvar, Vrboska, Vrisnik, Jelsa, Svirče, Gdinj, Pitve, Dol, Grablje, Brusje i Vis.

Rad je temeljen u prvom redu na rezultatima Martinićevih tereških etnomuzikoloških istraživanja, što ih je u više navrata poduzeo tijekom 70-ih godina prošloga stoljeća – za snimanja tada još »aktivnih« glagoljaško-pučkih pa tako i kolendarskih napjeva iz brojnih (priobalnih) mjesta srednje Dalmacije. Druge, dopunske doprinose omogućili su naši stariji melografi, poglavito Antonin Zaninović (1879. – 1973.) i Vinko Žganec (1890. – 1976.), etnomuzikolozi koji su nas, kako to u predgovoru knjige kazuje i sam autor, »posredstvom zapisa odnosno snimljene dokumentacije zadužili vrijednim rezultatima svojih muzikološko-istraživačkih inicijativa«, a čiji su brojni članci o kolendarskoj tematici svojedobno bili objavljivani upravo u časopisu *Sveta Cecilija*.

Osim notnih primjera s pripadajućim im tekstovima, opisima i analizama, dodatnu vrijednost i dojam zaokruženosti ove studije daju reprodukcije četiriju grafika našega poznatog akademskog umjetnika Josipa Botterija Dinija, koji je svojim prepoznatljivim stilom dočarao prizore kolend(r)anja u Dalmaciji.

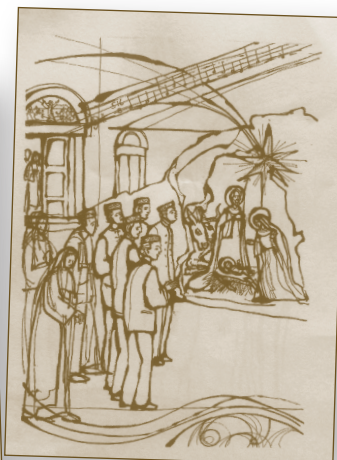
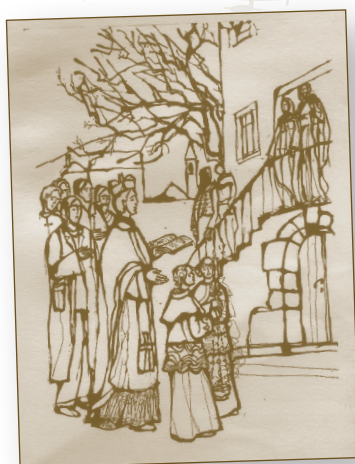
Na samom početku studije Martinić definira tematiku kolende i njezinih gradbeno-izvedbenih specifičnosti, opisujući ju kao »sociokulturološki fenomen prigodnih manifestacija unutar pojedinih slojeva društva«, koji je uslijed ne uvijek jasnih prilika u etnomuzikološkim istraživanjima naših glazbenih

pisaca i znanstvenika nerijetko bivao ponešto zapostavljen. Svojim nastojanjem autor je u ovome radu, u blagoj formi muzikološki provedene analize, pokušao čitateljima i znanstvenoj javnosti približiti to svojstveno nam nasljeđe, integralno sagledavajući karakteristične posebnosti mnogih kolendarskih, davno uvriježenih napjeva i/ili njihovih melodijskih verzija.

Sinteza kojoj konačno smjera neizostavno računa na stanovitu višeslojnost sagledavanja tradicije kolend(r)anja na način da se poduzetim istraživanjima iznađe broj za uobičajene prigode postojećih, varijabilno rabljenih kolendarskih tekstova, zatim da se otkriju repertoari dostupnih im odgovarajućih napjeva u njihovoj zastupljenosti i raznolikosti, najzad i da se valoriziraju izvori, spoznaje, zapisi te posebno oni prošlih desetljeća magnetofonom snimljeni, a potom u note transkribirani napjevi.

Ipak, neovisno od logično za ovu temu pretpostavljenih (etnolo[muzikolo]ških) sastav-

nica, glavnina je izlaganja u knjizi prvenstveno i skoro u cijelosti usmjerena na opis melodijskih osobina proučenih napjeva. Istraživački proces kojim se odvijao rad – na putu od tonskih zapisa, preko transkripcija i analiza do konačne sinteze – za

autora je ujedno poslužio i kao prigoda da se »sa zahvalnošću prisjetimo imenâ onih, koji su u svoje vrijeme, na različite načine pokušava(va)li aktivno pripomoći«, da bi doprinos očuvanju toga specifičnog dijela hrvatske kulturne baštine, uza sve ono

što je u knjizi izloženo, mogao nadolazećim generacijama biti predan u sklopu ovakva prikaza, bilo kao autentičan pokazatelj prošlosti ili konkretan poticaj za budućnost.

Mirko Jankov

SPLIT

Koncert povodom 215. godišnjice smrti splitskog skladatelja i kapelnika Julija Bajamontija

U nedjelju 20. prosinca 2015. godine u Svetištu Gospe od Pojišana u Splitu održan je koncert u povodu 215. godišnjice smrti splitskog skladatelja i kapelnika Julija Bajamontija.

Julije Bajamonti rođen je 1744. g u Splitu i kao dijete dobro stojiće obitelji svestrano se školovao. Liječničku izobrazbu je stekao na sveučilištu u Padovi, gdje se upoznao i s drugim znanjima, koja je obilno koristio po povratku u Split.

Pisao je o povijesti Splita, a radi unaprjeđenja teška gospodarskog stanja u gradu i okolici pokrenuo je osnivanje Gos-

podarske akademije. Bavio se književnošću, bio je etnograf i skladatelj.

Albertu Fortisu je bio pratitelj na putu po Dalmaciji, o čemu je Fortis objavio svoj putopis. Na tome putovanju otkrio je Fortisu i ep *Asanaginicu*, koja je zahvaljujući njemu prevedena na brojne europske jezike.

Od svih aktivnosti kojima se bavio, Julije Bajamonti je iznad svega volio glazbu. Upravo zbog glazbe gradske vlasti mu nisu dozvoljavale obavljanje liječničke službe, jer se u to vrijeme u Splitu smatralo nečasnim da se jedan liječnik smije baviti glazbom, a on je to volio iznad svega. Zbog toga je sugovornike nalazio izvan Splita, najviše u Dubrovniku, gdje se vrlo aktivno dopisivao s obiteljima Sorkočević i Bošković.

Višekratno je pozivan da preuzme katedru na Sveučilištu u Padovi, ali je on to uvijek odbijao.

Budući da je kao plemić bio oženjen pučankom, nije bio dobro gledan od tadašnjih uglednika, a još više i zbog toga što je bio nesmiljen kritičar stanja u gradu.

Iako se kao liječnik dokazao za epidemije kuge u Splitu, i dalje su mu uskraćivali obavljanje liječničke djelatnosti, sve do pred kraj života.

Radi izdržavanja obitelji jedno je vrijeme kao liječnik radio u Hvaru.

U zadnjem desetljeću života dobio je mjesto orguljaša i kapelnika u splitskoj prvostolnici.

Na planu crkvene i ine glazbe bio je vrlo plodonosan. Skladao